

TANJIR PUN REČI

Priče o braku i porodici

priredila Ljubica Arsić

■ Laguna ■

Copyright © 2012 ovog izdanja, LAGUNA

EDICIJA
TALASI

Knjiga 6

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

TANJIR PUN REČI

SADRŽAJ

Mirjana Pavlović, PUN TANJIR REČI. 11

* * *

Herman Hese, VERIDBA 19
(preveo s nemačkog Slobodan Đorđević)

O. Henri, POKLON MUDRACA SA ISTOKA 39
(preveo s engleskog Ljuba Popović)

Ljudmila Ulicka, SISTEM HODNIKA. 47
(prevela s ruskog Neda Nikolić Bobić)

Pablo Ramos, KAD NAJGORE BUDE PROŠLO. 59
(preveo sa španskog Branko Anđić)

Akira Abe, BRESKVE 67
(prevela s engleskog Deana Razić)

Vladimir Nabokov, BOŽIĆ 81
(preveo s ruskog Zoran Đerić)

Kornel Filipović, VENČANJE U DRVENOJ CRKVICI 89
(prevela s poljskog Biserka Rajčić)

Alber Kami, PRELJUBNICA	103
(prevela s francuskog Ivanka Pavlović)	
Nelida Pinjon, <i>I LOVE MY HUSBAND</i>	123
(prevela s portugalskog Ana Marković de Santis)	
Džon Čiver, SUSRET	133
(preveo s engleskog Dejan Mihailović)	
Andrej Gelasimov, ŽANA	139
(prevela s ruskog Mirjana Grbić)	
Ana Gavalda, TEST NA TRUDNOĆU	161
(prevela s francuskog Ana A. Jovanović)	
Jurij Kazakov, MIRIS HLEBA	175
(preveo s ruskog Petar Vujičić)	
Zakarija Tamir, LETO.	181
(prevela s arapskog Deana Komlenić)	
Sofija Nikolaidu, KOLIKO BOLI ŽAOKA, A ZARIVENA JE DUBOKO	187
(prevela s grčkog Tamara Kostić Pahnoglu)	
Emanijel Robles, LISICA	191
(prevela s francuskog Jelena Jelić)	
Bohumil Hrabal, LJEKOVITE STRUJE	201
(preveo s češkog Nikola Kršić)	
Ližija Fagundes Teles, DEČAK	211
(prevela s portugalskog Ana Marković de Santis)	
En Enrajt, SVE DOK DEVOJKA NIJE UMRLA	223
(preveo s engleskog Đorđe Krivokapić)	
Bruno Šulc, AVGUST	235
(preveo s poljskog Stojan Subotin)	
Elza Morante, VREME MIRA	245
(prevela sa italijanskog Snežana Brajović)	

Moris Luri, OTAC: IZABRANI POPIS NJEGOVIH MANA	261
(preveo s engleskog Milisav Savić)	
Zofja Nalkovska, MATERINSTVO PO IZBORU	269
(prevela s poljskog Biserka Rajčić)	
Jehuda Amihaj, UMIRANJA MOGA OCA	273
(preveo s engleskog David Albahari)	
Živko Čingo, MESEC KADA SMOKVE ZRU	285
(preveo s makedonskog Dragiša Ćirić)	
Jahja Tahir Abdala, PLANINA ZELENOG ČAJA	291
(preveo s arapskog Miroslav B. Mitrović)	
Ištvan Domonkoš, ROMAN	297
(preveo s mađarskog Sava Babić)	
Zirana Zateli, SEDEFNA DUGMAD	307
(prevela s grčkog Tamara Kostić Pahnoglu)	
Gideon Telpaz, RUŽINA VODICA IZ PORT SAIDA.	317
(prevela s hebrejskog Ana Šomlo)	
Sofija de Melo Brejner Andresen, PUTOVANJE.	345
(prevela s portugalskog Jasmina Nešković)	
Tim Vinton, TAJNA.	361
(preveo s engleskog Milisav Savić)	
Rejmond Karver, ONI TI NISU MUŽ.	367
(preveo s engleskog Milisav Savić)	
Isidoro Blajsten, MENE NIKAD NISU PUŠTALI DA PRIČAM	375
(prevela sa španskog Ljiljana Popović Anđić)	
Horhe Luis Borhes, ULJEZ	387
(prevela sa španskog Marina Milović)	
Luidi Pirandelo, SVJETLOST DRUGE KUĆE	393
(preveo sa italijanskog Tin Ujević)	

Tobajas Volf, KAŽI „DA“	405
(preveo s engleskog Dejan Mihailović)	
Vladimir Sorokin, KUHINJA.	411
(prevela s ruskog Mirjana Grbić)	
Tibor Deri, LJUBAV.	417
(preveo s mađarskog Sava Babić)	

Mirjana Pavlović
PUN TANJIR REČI

I.

„Ja sam ti dobro. Sasvim dobro. Ali ona! Kadgod jače pukne bomba, prhne uvis kao kokoška i, sa čebetom na glavi, utrči u ostavu ili u kupatilo. Noćas je spavala u kadi.“

Žena ne čuje ovaj telefonski razgovor. Ugurala je vatu u uši i sklupčala se iza vrata od ostave.

Muž spušta slušalicu, uleće u njeno skrovište i viče: „Nećeš ni da pokušaš da savladaš strah! Naprotiv, predaješ mu se tako strasno da mi je od toga muka!“

Nikako ne može da napipa njenu ruku, ili nogu, ili kosu. Ona neće da se rasklupča ispod čebeta, te nema za šta da je uhvati i izvuče napolje. Obema rukama vuče vunene rese, tegli kvrgavu živu loptu i preko praga je prevaljuje u kuhinju. Strgavši čebe, hvata suprugu za ramena, podiže je i kaže: „Pobogu, ženo, uspravi se. Budi čovek. Prestani da se treseš. Kako možeš sebi da dozvoliš da se ovoliko srozaš? Molim te, prošetaj po zgradi i pitaj one koji su preživeli Drugi svetski rat kako izgleda 'tepih' bombi. U poređenju s

tim, ovo bombardovanje je kompjuterska igrlica.“ I gura je ka šporetu da im skuva čaj.

Pogođena rečju „srozala“ i zaokupljena sitnom kuhinjskom obavezom, žena brzo dolazi k sebi. Vadi iz kutije kolutiće kekisa. Uključuje televizor. Traži od muža deo novina koji je pročitao... Nepunih pola sata od sloma, čak smireno ćaska sa svojim suprugom. Ali čim je on nakratko začutao, ona se, kao i prethodne večeri, baca na mračno čitanje mape Jugoslavije.

Žena: Pa NATO stvarno firca! Na mapi se već vide konture. Evo, ovo je most... ovo put... ovo železnička pruga... sada olovkom spajam pogođene tačke... svaka bomba, kao ubod iglom, obeležava neko mesto na isprekidanoj liniji naše buduće državne granice. Gospode bože, oni su već poodmakli sa fircanjem. Ostaće nam samo truplo!

Muž: Ne kukaj. Kakvo truplo?

Žena: Skroz osakaćeno, eto kakvo. Pogledaj bar jednom ovu kartu. Od samog početka povezujem mesta koja su granatirali. Označavaju granicu duž koje će nam otfikariti teritorije. Prekinuće nam vezu sa Kosovom, i sa delom Vojvodine... Vidiš li?

Muž: A da ja tebe nešto pitam. Čemu služi firca?

Žena: Kako čemu? Toliko valjda i ti znaš. Da označi liniju...

Muž: Liniju gde treba seći?

Žena: Ma ne, liniju gde treba štepotati.

Muž: Ako oni hoće da odseku a ne da štepuju, kako to onda može da bude fircanje?

Zbunjena žena pravi dugačku pauzu. Pomišlja da, zavedena zgodnom paralelom sa fircanjem, možda i nije domislila stvar do kraja. Zatim se teši činjenicom da ona nije

krojačica, već nastavnica geografije. Napokon joj bude jasno da je u pravu, a da njen muž, u stvari, postavlja glupa pitanja.

Žena: To se svodi na isto.

Muž: Kako sečenje i štepovanje može da bude isto?

Žena: Rekla sam da se svodi na isto, a ne da je isto. Kada budu nacrtali novu granicu, proštepovaće je, što znači da će tu postaviti vojsku i odseći nam teritorije na koje su bacili oko. Tako se različite šnajderske radnje sa istom posledicom svode na isto. Šta na to imate da kažete, prepametni?

Sada on pravi pauzu. Razvlači zatvorena usta u ironičan osmeh iako još ne zna šta će joj odgovoriti. Ona se, bezrezervo uvučena u raspravu, nestrpljivo vrti u fotelji i radoznalo očekuje njegov odgovor. Jedva registruje dve detonacije, kao dete koje je uz novu igračku zaboravilo i batine i strah od batina.

2.

A onda se zbililo ono što se redovno zbivalo čitavih mesec dana unazad, samo je ovoga puta bilo daleko strašnije: eksplozija je, činilo se, rastresla nebo i zemlju, kuća se zaljuljala, a sa police su skliznule i popadale knjige, fascikle i ukrasne figurice.

Ali zbililo se i nešto što se nikada do tada nije dogodilo: gotovo istovremeno s tim užasnim praskom, muž je – prdnuo. Prvi put pred svojom suprugom. I to ne kao čovek. Mnogo, mnogo jače, i nekako drugačije. Kao iz neke velike dubine i kroz neki ogroman otvor. Možda kao konj. Ili neka druga, još krupnija životinja.

Žena zapanjeno gleda u svog bračnog druga. Ovoga puta ona i ne pomišlja da šmugne u ostavu, kao da i nije čula

strahovitu spoljašnju eksploziju, već samo unutrašnju. A kod njega nema ni traga stida, niti bilo kakve nelagode. Nema, zapravo, ničega osim pukog straha, kao da nije ni čuo svoju unutrašnju eksploziju, već samo onu spoljašnju. Iako nikada nije videla svoj strah u ogledalu, žena ga prepoznaje na muževljevom licu. Nesvestan tela koje se, najzad, otelo kontroli, on i dalje bezazleno prdi u svojoj fotelji. Pravo rečeno, to više nije ono gromoglasno neljudsko pražnjenje, već neko anemično ali neprekidno prporenje koje podseća na seriju blažih potresa, odnosno na podrhtavanje tla posle zemljotresa.

Ona instinktivno širi ruke. Da ga, bez reči, zagrlji. Da ga bezglasno prihvati takvog, drugačijeg, smanjenog od bespomoćnosti. Da dodirrom razume njegovo nerazumevanje i oprost mu grubosti. Da ga samo prstima pozove na smeh i prdenje udvoje.

No odmah potom skuplja i nervozno krši ruke, pitajući se šta da mu kaže, pre ili posle zagrljaja, svejedno. Možda ipak pre... Ne može, međutim, ništa da smisli. Jedva da uopšte misli, zato što je spopada tegoban osećaj da neki važan neuhvaćeni trenutak upravo prolazi pored nje. Ne zna zašto je taj trenutak značajan, ali zna da joj se zbog njega misli gužvaju, upliću, kidaju. I očajava. Ali samo dok trenutak ne izmakne i ode u nepovrat. Tada košmar naglo nestaje. Kao da se nerazmrsivi plivajući splet svakojakih travuljina u mulju za nešto srećno zakaćio, njen smušeni očaj se uhvatio za nisku suvislih, istinitih i međusobno neprotivrečnih rečenica. Kaže: „Razumela sam. I ti se plašiš. A stidiš se sebe i braniš se od sebe. Nećeš da saosećaš sa mnom jer se bojiš da će te moj strah razmekšati. Agresijom i podsmehom potiskuješ svoj strah. Zato...“ Tekst više ne izlazi. „Zato“ se vratilo i zaglavilo u njenom grlu.

Razrogačeno gleda kako se krive njegova usta i u uglovi-
ma nakuplja beličasta skrama, kako izraz njegovog lica šeta
između bola, posramljenosti, gađenja i besa, kako on obuz-
dava svoje stisnute šake ili ih, možda, priprema za udarac.

Nesposobna da pojmi značenje jedne jedine rečenice koju
on počinje izbezumljeno da ponavlja, „Mrzim te više od
bolesti“, ona ćutke prati razdvajanje njegovih usana i škrto
ispadanje glasova. Zaboravlja šta je još htela da saopšti pre
nego što ga, na kraju, zagrlji. Zaboravlja i da je nameravala
da ga, posle svega, zagrlji. Totalna amenzija ipak kratko traje,
jer ona hoće, ona zapravo mora da nastavi govor, i to baš
tamo gde je bila prekinuta, bez obzira na to što joj se malo
toga vratilo u sećanje. Nada se da će se usput setiti i svega
ostalog. Bori se za svaku reč, za svaki glas, hrabro se bori
za sunovrat koji se već dogodio. Važno je progovoriti. Ne
može da podnese svoja onemela usta. I uspeva da nastavi,
tačno od „zato“: „Zato bežiš od mene. Zar ti nikada nije palo
na pamet da se strah udvoje ne udvostručava, već potire? I
da te ja volim dovoljno da mogu da podnesem tvoj strah?“

Ipak više ničega ne može da se seti. To, međutim, nema
značaja jer njen muž više nije u sobi. On negde nešto gura,
pretura, baca. Odnekuda, možda iz hodnika, ili iz kupatila,
čuje se njegov mukli glas koji opet ponavlja samo jednu
rečenicu: „Mi smo završili svoj zajednički život.“

Kada je ućutao i nogom razvalio vrata, žena je vrisnula: „Ne
izlazi! Negde blizu gađaju! Vрати se u stan!“ A on je doviknuo
sa stepeništa: „Nikada! Više volim da me napolju profircaju!“

Herman Hese

VERIDBA

U Jelenovoj ulici postojala je skromna prodavnica poza-manterije, koja je kao i njeni susedi ostala netaknuta uticajima novog doba, i bila veoma dobro posećena. Tamo se svakoj mušteriji, i posle dvadeset godina redovne posete, na rastanku govorilo: „Učinite mi čast i dođite ponovo“, a sada ponekad svrate tek dve-tri starije mušterije u potrazi za trakama, gajtanima i vrpcama, zahtevajući da im se meri na lakat, što su i dobijale.

Posluživala je neudata gazdina kćerka sa jednom zaposlenom prodavačicom, dok je vlasnik, uvek zaposlen, bio od jutra do mraka u radnji ali nije progovarao ni jednu jedinu reč. Mogao je da ima oko sedamdeset godina, bio je veoma niskog rasta, ružičastih obraza, kratke sede brade i potpuno ćelav, ali je uvek nosio okruglu krutu kapu sa izvezenim cvetićima i ukrasnim vrpcama. Zvao se Andreas Ongelt i pripadao je pravim, starim, uglednim stanovnicima grada.

Ćutljivi prodavac nikada nije bio naročito upadljiv, već deset godina je izgledao potpuno isto i činilo se da je sasvim malo ostario, čak je izgledao mlađi. Ali ipak, i Andreas

Ongelt je nekada bio dečak i mladić, i kada bi neko upitao starije ljude za njega, doznao bi da su ga nekad zvali „mali Ongelt“ i da je protiv svoje volje bio na izvesnom glasu. Jednom, pre trideset i pet godina, doživeo je čak i jednu „zgodu“, koja je svima bila poznata iako niko više nije želeo da priča o njoj. Bila je to zgoda o njegovoj veridbi.

Mladi Andreas je već u školi imao odvratnost prema razgovorima i druženju, svuda se osećao suvišnim, smetao mu je svaki korak i bio je toliko plašljiv i smeran da je svakome popuštao i svima se sklanjao s puta, a prema drugarima osećao je strah pomešan s divljenjem.

Nikada ga nisu viđali na ulici ili na igralištu, tek bi ga ponekad videli na reci na kupanju, a zimi bi se skupio i pognuo glavu čim bi u ruci nekog dečaka ugledao sneg. Ali zato se kod kuće zadovoljno i nežno igrao preostalim lutkama njegove starije sestre i zamišljenom prodavnicom u kojoj je merio brašno, so i pesak, pakovao ih u male kese, a onda ih praznio i prepakivao, pa opet merio. Rado je pomagao majci u kućnim poslovima, išao u kupovinu umesto nje ili u baštici sklanjao puževe sa salate.

Školski drugovi su ga često zadirkivali i ismevali, ali kako se on nikada nije ljutio niti im je to uzimao za zlo, sve u svemu imao je lagodan i ugodan život. Prijateljstvo i nežnost koje nije razmenjivao sa sebi sličnima, upućivao je svojim lutkama. Oca je izgubio veoma rano, majka ga je kasno dobila i želela je da bude drugačiji, ali mu je dozvoljavala da se igra s lutkama, i volela ga je zbog njegove poslušne privrženosti.

Ovako žalosne prilike su trajale sve dok mali Andreas nije završio školu i obuku u Dirlamovoj radnji. U to vreme, negde oko svoje sedamnaeste godine, njegova duša, željna nežnosti, počela je da se kreće drugačijim putevima.

Nizak rastom i još uvek sramežljivi mladić, počeo je sve znatizeljnije da posmatra devojke, izgradivši u svom srcu oltar ljubavi čiji je plamen buktao utoliko više koliko je tužnije prolazio u svojoj zaljubljenosti.

Za upoznavanje i posmatranje devojaka svih uzrasta pružila mu se divna prilika. Mladi Andreas je po završetku šegrtovanja počeo da radi kod svoje tetke, u prodavnici pozamanterije, čiju je radnju trebalo kasnije da preuzme. Tu su dolazila deca, učenice, mlade gospođice, neudate i starije gospođe, služavke i žene, svakodneвно su preturale po trakama i platnu, birale ukrase i mustre, hvalile i žalile se, cencale se, tražile savet koji nisu uvažavale, kupovale i kupljeno zamenjivale. Mladić se ponašao učtivo i bojažljivo, peo se i silazio s merdevina, otvarao fioke, pokazivao robu i ponovo ju je pakovao, beležio narudžbine, davao informacije o cenama, i svakih osam dana se zaljubljiavao u jednu od svojih mušterija. Crven u licu hvalio je vrpce i vunu, drhtao je ispisujući račune, lupalo mu je srce dok je pridržavao vrata kakvoj mladoj i lepoj dami koja je dostojanstveno izlazila iz radnje, a on izgovarao rečenicu o časti i ponovnoj poseti. Da bi izgledao lepo, dopadljivo i prijatno, ponašao se odmereno i brižljivo. Svetloplavu kosu je pedantno doterivao svakog jutra, odeću i veš je držao vrlo čisto, a s nestrpljenjem je posmatrao postepeno pojavljivanje brčića. Naučio je da se elegantno nakloni mušterijama i da se prilikom pokazivanja robe levom rukom osloni o tezgju i tako stoji samo na jednoj nozi, a smeškanje je doveo do majstorstva koje se kretalo od diskretnog smejuljenja do srdačnog i veselog blistanja. Osim toga, stalno je bio u potrazi za novim, lepim frazama, koje su se uglavnom sastojale od formalnih rečenica a koje je smatrao dragocenim. Dok je ranije kod kuće bio nespretn

i plašljiv u razgovoru, retko uspevajući da sastavi rečenicu s podmetom i prirokom, sad se pomagao bogatstvom reči, navikavajući se na to da se odricanjem od smisla i razumljivosti osposobi za poseban način razgovora.

Ako bi neko rekao: „Danas je divno vreme“, mladi Andreas bi odgovorio: „Naravno – onda, onda, s vašim dopuštanjem, razume se...“ Ako bi neka mušterija upitala da li je laneno platno izdržljivo, odgovorio bi: „O, molim vas, da, bez sumnje, takoreći potpuno pouzdano.“ Ako se neko raspitivao o njegovom zdravlju, uzvraćao je: „Hvala najpokornije – dakako, izvrsno – vrlo ljubazno.“ Posebno je smatrao važnim i bio je ponosan na izraze kao „pored svega toga“, ali nikako „naprotiv“. Pri tome mu je celo telo, od nakrivljene glave do ukočenih prstiju, bilo potpuno predusretljivo, ugladeno i izražajnog stava. Najizražajniji je bio njegov nesrazmerno dugačak vrat, tanak i prepun žila, sa zaprepašćujuće velikom i pokretljivom Adamovom jabučicom.

Priroda ne deli svoje darove bez nekog smisla, pa ako je upadljiv i veliki Andreasov vrat bio u nesrazmeri s njegovim govornim mogućnostima, onda je to vlasništvo označavalo više jednog strasnog pevača. Andreas je veoma voleo pesmu. Ni najdopadljiviji komplimenti, ni najfiniji trgovački pokreti, ni izgovaranje čuvenih reči „ako tako želite“ i „neka bude tako“, nisu mogli unutrašnjost njegove duše da raskrave koliko je moglo pevanje. Ovaj njegov talenat je u školskom dobu ostao prikriven, jer plašljivom i nedruželjubivom Andreasu nije odgovaralo da u svom tajnom zadovoljstvu u umetnosti uživa na nekom drugom mestu osim tamo gde je bio siguran i skriven.

Uveče, posle obeda, pre nego što bi otišao na spavanje, provodio je vreme u svojoj sobi, pevao svoje pesme u mraku i naslađivao se lirskim zanosom. Glas mu je bio prilično

visoki tenor i to što nije uspeo da dobije u školi, pokušao je da nadoknadi temperamentom. Oči su mu se kupale u slabom sjaju spoljne svetlosti, svoju razboritu glavu bi zabraćio unazad, a jabučica bi mu u zavisnosti od tonova šetala gore-dole. Njegova omiljena pesma je bila *Kad se lastavice kući vrate*, a kod stiha *rastanak, ah rastanak tako boli* dugo je protezao tonove drhtavim glasom, a poneki put bi mu se pojavile i suze u očima.

Na poslu je napredovao brzim koracima. Postojao je plan da ga posle izvesnog vremena pošalju u veći grad. Međutim, uskoro se pokazao nezamenjivim u tetkinoj radnji, pa ova više nije želela da ga pusti, i kako je radnju kasnije trebalo da nasledi, njegov napredak je za sva vremena bio osiguran. Drugačije je bilo sa čežnjom u njegovom srcu. Za sve devojke njegovog uzrasta, a posebno za lepotice, uprkos pogledima i naklonima, bio je samo komična figura. Zaljubljavao bi se i rado bi uzeo svaku koja bi mu dala bilo kakav znak. Ali, iako je neprestano izgovarao učtive fraze, doterivao odeću, okruživao se vrednim stvarima, nikakav znak ni od koje nikada nije dobio.

Postojao je jedan izuzetak, ali ga on nije primećivao. Gospodica Paula Kirher se uvek milo ophodila prema njemu i činilo se da ga uzima za ozbiljno. Istinu govoreći, ni tako mlada ni lepa, nekoliko godina je bila starija od njega i prilično neupadljive spoljašnjosti. A inače, jedna vredna i poštovana devojka iz imućne zanatlijske porodice. Kada bi je Andreas pozdravio na ulici, prijatno i ozbiljno bi mu zahvalila, a kada bi došla u radnju, bila bi prijateljski raspoložena, jednostavna i skromna. Lako je bilo poslužiti je, jer njegove savete je prihvatila kao dragocene. Zbog toga ju je rado posluživao i imao poverenja u nju, ali je bio potpuno ravnodušan prema njoj, jer je pripadala onom malom

broju slobodnih devojaka o kojima, osim u radnji, uopšte nije razmišljao.

Svoja nadanja je polagao čas u lepe nove cipele, čas u divnu maramu ovijenu oko vrata, a najviše je pažnje poklanjao tek izraslim brkovima, brižljivo ih negujući i čuvajući kao oči u glavi. Konačno je od putujućeg trgovca kupio i zlatan prsten s velikim opalom. Tada je imao dvadeset i šest godina.

Ali kada je napunio tridesetu a ka bračnoj luci plovio samo u dalekoj čežnji, majka i tetka su smatrale da je neophodno nešto da preduzmu. Tetka, koja je već zašla u godine, prva je imala predlog. Želela je još za života da mu prepusti posao, ali na dan njegovog venčanja sa čestitom kćerkom štavioca kože. To je i za majku bio signal za napad. Posle razmišljanja, došla je do zaključka da njen sin mora da postane član nekog udruženja, ne bi li bio više s ljudima i tako naučio da se ophodi i sa ženama. Kako je znala za njegovu ljubav prema pevanju, pomislila je da ga tako upeca i predložila mu da se učlani u pevačko društvo.

Uprkos zaziranju od društva, Andreas se složio s ovim predlogom. Ali odlučio je da pristupi crkvenom pevačkom društvu, jer mu se njihova ozbiljnija muzika više dopadala. Pravi razlog je taj što je crkvenom horu pripadala i Margret Dirlam. Ona je bila kćerka ranijeg Andreasovog upravnika, dok je još šegrtovao, jedna veoma lepa i vesela dvadesetogodišnjakinja. Andreas je odskora bio u nju zaljubljen, jer već duže vreme za njega nije bilo neudatih lepih devojaka njegovih godina.

Protiv crkvenog hora majka nije mogla da pronađe ubedljiv razlog za suprotstavljanje. Doduše, to udruženje nije imalo ni približno toliko veselih večeri i svečanosti kao pevačko društvo, ali je članstvo u crkvenom horu bilo jeftinije, devojke su bile iz dobrih kuća, a Andreas će ih sretati

na probama i izvođenjima, i to je za početak bilo dovoljno. I tako je bez oklevanja s gospodinom sinom otišla u upravu do sedog školskog učitelja, koji ih je prijateljski primio.

„Tako, gospodine Ongelte“, rekao je, „vi želite da pevate s nama?“

„Da, naravno, molim...“

„Da li ste ranije već pevali?“

„O, da, takoreći sasvim pouzdano.“

„Dobro, napravićemo probu. Otpevajte bilo koju pesmu koju znate napamet.“

Andreas je pocrveneo kao dečkić, poželevši sve da napusti. Ali učitelj je insistirao i gotovo da se naljutio, tako da je Andreas ipak savladao tremu, rezignirano pogledao u majku koja je mirno sedela i pripremio se za svoju omiljenu pesmu. Otpevao je prvi stih bez zastajanja.

Dirigent je dao znak da je dovoljno. Ponovo je postao srdačan i rekao da, uopšteno govoreći, Andreas veoma lepo peva i da se primećuje da mu *Njena ljubav* ide veoma dobro, ali da možda ipak više odgovara svetovnoj muzici, te da bi trebalo da se okuša kod pevačkog društva. Andreas je već naumio zbunjeno da promuca nekakav odgovor, ali se majka zauzela za njega. Ona misli da on veoma lepo peva i da je sada samo malo pometen, a njoj bi bilo veoma drago kada bi ga primili, jer pevačko društvo je nešto sasvim drugo i nije tako prikladno kao crkveni hor, pogotovo što ona svake godine daruje crkvu, ukratko, ako bi gospodin učitelj bio tako dobar da ga primi na neko vreme na probu, onda će se već videti šta posle toga. Starac je još dva puta dobronamerno pokušao da objasni da crkveni hor nije za zabavu, da je podijum za hor i orgulje potpuno popunjen, ali nagovori majke su na kraju pobedili. Stari dirigent nije mogao da shvati kako jedan tridesetogodišnjak dolazi da se

priključi crkvenom horu u pratnji majke. Iako je ova prinova njegovom horu bila neobična, ipak ga je ta stvar potajno veselila. Pozvao je Andreasa na sledeću probu, isprativši oboje sa osmehom.

U sredu uveče, tačno u zakazano vreme, mladi Ongelt je stigao u školsku prostoriju, gde je trebalo da se održi proba. Uvežbavali su jedan koral za uskršnje svečanosti. Pristigli pevači i pevačice pozdravili su veoma prijateljski novog člana, držali se raspoloženo i vedro, tako da se Ongelt blaženo osećao.

Bila je prisutna i Margret Dirlam, koja ga je takođe pozdravila i saučesnički mu se nasmešila. Ipak, ponekad bi iza sebe čuo prigušeni smeh, ali na to je već navikao i nije ga bilo briga. Ono što ga je iznenadilo bilo je skromno ponašanje Kirherove, koja je takođe bila prisutna i ubrzo je primetio da je cenjena pevačica. Ona se inače prema njemu uvek prijateljski ponašala, ali sada je bila neobično hladna i izgledalo je kao da negoduje što se on tu nalazi. Ali koga je još briga za Kirherovu?

Prilikom pevanja, Andreas se oprezno držao. U školi je veoma malo naučio o čitanju nota, tako da je pojedine taktove pevao tiše od ostalih i sve u svemu bio je nesiguran u svoje umeće, strahujući i sumnjajući da neće uspeti. Njegova smetenost je nasmejala i ganula dirigenta, ohrabrivao ga je i na rastanku mu je čak rekao: „S vremenom će biti sve bolje ako ostanete s nama.“ Cele večeri Andreas je osećao zadovoljstvo što će biti u blizini Margret i što će moći da je posmatra bez straha. Razmišljao je kako se kod javnih nastupa, pre i posle božje službe, tenori nalaze odmah iza devojaka. Uživao je u tome što će tokom uskršnjih svečanosti i svih budućih nastupa biti blizu gospođice Dirlam i što će moći bez straha da je posmatra. A onda je bolno zaključio

da onako sitan i mali rastom, među ostalim pevačima neće moći da je vidi. S dosta muke i mnogo zamuckivanja objasnio je kolegi pevaču svoj žalosni položaj, naravno ne navodeći pravi razlog svoje brige. Kolega se nasmejao i umirio ga, obećavši da će se pobrinuti da mu nađe pogodno mesto.

Na kraju probe su se svi veoma brzo razišli, gotovo se i ne pozdravivši. Neka od gospode su pratili dame do kuća, neki su zajedno otišli u gostionicu na čašu piva. Andreas je ostao sâm i tužan ispred mračne školske zgrade, potišteno gledajući u druge, a posebno u Margret. Na licu mu se videlo da je razočaran, ali je utom pored njega prošla Kirherova. I kada je on skinuo šešir, rekla mu je: „Idete li kući? Pošto nam je isti put, mogli bismo zajedno.“ Zahvalan, pošao je s njom kroz vlažne i hladne ulice ka svojoj kući, i osim pozdrava „laku noć“ nisu izgovorili više nijednu reč.

Sledećeg dana je Margret Dirlam došla u radnju; on ju je posluživao. Dodirivao je štofove kao da su od skupe svile, baratao metrom kao da je gudalo, uložio je osećanja i ugladenost u sve što je radio i potajno se nadao da će ona reći neku reč o onome juče, o horu ili probi. I naravno, ona je to i učinila. Tačno na izlazu, kod vrata, upitala je: „Bilo mi je potpuno nepoznato da vi i pevate, gospodine Ongelte. Pevate li već dugo?“ A on je uz strahovito lupanje srca izbacio iz sebe: „Da – upravo tako – s vašim dopuštanjem“, a ona je, gotovo neprimetno klimnuvši glavom, nestala u ulici.

„Vidi, vidi!“ , razmišljao je i već počeo da plete buduće snove, i tada je prvi put u svom životu pomešao poluvunene gajtane s onima od čiste vune.

Bližio se Uskrs, a pošto je crkveni hor trebalo da peva i na Veliki petak i na Svetu nedelju, probe su se održavale

nekoliko puta nedeljno. Ongelt je dolazio uvek tačno na vreme, svim silama se trudio da nešto ne pokvari, i svi su ga blagonaklono prihvatili. Činilo se da samo Kirherova nije njime bila potpuno zadovoljna i da joj nije drag, iako je bila jedina dama u koju je imao potpuno poverenje. Takođe se pomirio s tim da redovno ide s njom kući, jer nikada nije imao hrabrosti da svoju pratnju ponudi lepoj Margret. Tako se to odvijalo s Paulom. Prvi put na tom putu do kuće nisu prozborili ni reč. Sledeći put ga je gospodica Kirher upitala zašto je tako škrt na rečima, da je se možda ne plaši.

„Ne“, promućao je užasnut, „to ne – upravo tako – sasvim pouzdano ne – suprotno.“

Ona se tiho nasmejala i nastavila dalje: „A kako stoji stvar s pevanjem? Da li vas to raduje?“

„U stvari, da – vrlo – naravno.“

Ona je odmahнула glavom i tiho mu rekla: „S vama čovek stvarno ne može da razgovara, gospodine Ongelte. Vi izbegavate svaki odgovor.“

Gledao ju je bespomoćno i nemo.

„Ja vam želim dobro“, nastavila je ona. „Zar ne verujete u to?“

On je žustro klimnuo glavom. „Pa onda! Zar ne možete ništa drugo da kažete osim 'naravno, ako tako želite, s vašim dopuštanjem' i slične gluposti?“

„Da, upravo, mogu, premda – u stvari.“

„Da, premda, u stvari. Recite mi, da li uveče s vašom majkom i tetkom razgovarate na nemačkom ili ne? Ako razgovarate, onda to radite i sa mnom, a i sa ostalim ljudima. Onda možemo voditi normalan razgovor. Želite li to?“

„Pa da, želim – naravno.“

„Dobro, to je pametno od vas. Sada mogu s vama da razgovaram. U stvari, imam nešto da vam kažem.“

I onda je razgovarala s njim na način na koji on nije bio navikao. Pitala ga je šta traži u crkvenom pevačkom društvu kada ipak ne ume da peva, i gde su svi mlađi od njega. I zar nije primetio da ponekada prave šale na njegov račun. Ali što ga je više sadržaj njene priče obeshrabrivao, to je dublje osećao blagonaklonost prema njenoj dobronamernosti. Nekako plačljivo se kolebao između hladnog odbijanja i prijatne zahvalnosti. Uto su stigli i do Pauline kuće. Pružila mu je ruku i ozbiljno rekla:

„Laku noć, gospodine Ongelte, i ne zamerite mi. Sledeći put ćemo o tome nastaviti da razgovaramo, zar ne?“

Otišao je kući pometen, i mada ga je bolelo pri pomisli na njeno otkriće, bilo mu je novo i utešno saznanje da neko tako prijateljski, ozbiljno i dobronamerno razgovara s njim.

Već na povratku kući sa sledeće probe, uspelo mu je da prilično tečno razgovara, kao što je razgovarao kod kuće s majkom i tetkom, i taj uspeh ga je ohrabrio i povratio mu samopouzdanje. Sledeće večeri je otišao tako daleko da je namerio da prizna sve o Dirlamovoj, bio je čak napola odlučan da je nazove imenom, jer je sebi dopustio i nemoguće ohrabren Paulinim poverenjem i željom za pomoći. Ali ona nije dozvolila da do toga dođe. Izenada je prekinula njegovu priznanje i rekla: „Vi želite da se oženite, zar ne? To je najpametnije što možete da uradite. Godine za ženidbu već imate.“

„Da, godina imam dovoljno“, rekao je tužno. Ali ona se samo nasmejala i spokojno otišla kući.

Sledećeg puta je ponovo pokrenuo istu temu. Paula je odgovorila da on mora da zna koga hoće, a sigurno je samo da uloga koju ima u pevačkom društvu ne može da mu pomogne, jer mlade devojke kod svojih udvarača sve lakše podnose od podsmeha.

Duševni nemir koji je osećao posle ovih reči izbrisalo je uzbuđenje i pripreme povodom Velikog petka, kada je Ongelt trebalo prvi put da se pojavi u horu, na bini pored orgulja. Tog jutra se posebno brižljivo obukao i sa izglancanim cilindrom se pravovremeno pojavio u crkvi. Potražio je kolegu koji je obećao da će mu pomoći prilikom nastupa. I stvarno, ovaj nije zaboravio na obećanje, mahnuo je orguljašu, a ovaj je smeškajući se doneo malu kutiju na koju je Andreas trebalo da stane i s koje je mogao sve da vidi ali i da bude viđen, te da uživa sve prednosti kao i najviši od tenora. Međutim, stajanje na kutiji je bilo mučno i opasno, morao je strogo da pazi na ravnotežu, pojavile su se i kapi znoja od pomisli da bi mogao da padne i da se polomljenih nogu sruči na ogradu ispred koje su stajale devojke. Ali zbog toga je imao zadovoljstvo da lepu Margret Dirlam gleda iz neposredne blizine u potiljak. Kada su pevanje i celokupna božja služba bili završeni, osećao se veoma iscrpljeno i duboko je uzdahnuo kada su se crkvena vrata otvorila i počela da zvone zvona.

Sledećeg dana Paula mu je prebacila da ne bi trebalo da se ponosi kutijom na kojoj stoji i da ga to čini smešnim. Obećao joj je da se više neće stideti svog kratkog tela, ali da ipak želi sutra, na Uskrs, da poslednji put upotrebi kutiju, mada samo zato da ne bi razočarao kolegu koji mu je ponudio. Ona se nije usudila da mu kaže da bi trebalo da zna da mu je kolega ponudio kutiju samo da bi se našalio na njegov račun. Posmatrala ga je i odmahivala glavom, i bila je toliko besna zbog njegove gluposti koliko i dirnuta njegovom bezazlenošću.

Za Uskrs je crkveni hor bio svečaniji nego obično. Pevale su se teže pesme, a Ongelt je odvažno balansirao na svojoj kutiji. Negde pred završetak korala sa užasom je primetio da se kutija na kojoj stoji klata pod njegovim teretom i da više

nije čvrsta. Nije mogao ništa da učini nego da se ne pomera i po mogućstvu izbegne pad preko ograde. I to mu je uspelo; umesto skandala i nesreće, dogodilo se samo to da se tenor Ongelt uz tiho krckanje polako smanjio i lica ispunjenog strahom potonuo i nestao s vidika. Dirigenta, crkveni hor i lepi potiljak plavokose Margret je jedno za drugim gubio iz vida, ali se ipak zdrav i čitav našao na podu. U crkvi je, osim pevačke braće koja su se cerila, ovaj događaj primetilo još samo nekoliko dečaka iz škole koji su najbliže sedeli. Preko svetog mesta njegovog poniženja slavio je i likovao umetnički uskršnji koral.

Dok je narod napuštao crkvu, hor je i dalje ostao na bini i ćaskao, jer sutra, kao i svake godine na uskršnji ponedeljak, organizovao se svečani izlet udruženja. Od tog izleta je Ongelt od samog početka očekivao veoma mnogo. Čak je skupio hrabrost i upitao gospođicu Dirlam da im se i ona pridruži, što je izgovorio bez mnogo ustezanja.

„Da i ja ću ići na izlet“, mirno je odgovorila lepa devojka, a onda nastavila: „A inače, zar vas pad od malopre nije zaboleo?“ A onda iz nje provali do tada prigušivani smeh. Nije sačekala odgovor već se okrenula i otišla. U istom trenutku, Paula ga je pogledala saosećajnim i ozbiljnim pogledom, koji je još više povećao Ongeltovu zabunu. Njegova površno probuđena hrabrost brzo se preokrenula i da nije razgovarao sa svojom majkom, i da ona nije navaljivala da mora da ide, on bi se najradije odrekao izleta, udruženja i pre svega svojih nadanja.

Uskršnji ponedeljak je bio vedar i sunčan, i u dva sata su se svi članovi hora s nekoliko gostiju i rođaka okupili iznad grada u Aleji ariša. Ongelt je sa sobom poveo majku. Prošle večeri joj je priznao da je zaljubljen u Margret i da ne gaji mnogo nade, ali da u majčinsku pomoć na popodnevnom

izletu ipak može da računa. Ona je želela sve najbolje za svoga sina, ali ipak joj se činilo da je Margret isuviše i mlada i lepa za njega. Mada, mogla je da proba; najvažnije je da Andreas uskoro dobije ženu, makar samo zbog radnje.

Krenuli su, ali bez pesme, jer je šumski put vodio strmo uzbrdo i bio težak. Gospođa Ongelt je uprkos prisutnima našla dovoljno daha da ozbiljno svom sinu preporuči pravila ponašanja za dolazeće sate i nakon toga počela energičan razgovor s gospođom Dirlam. Margretina majka je čula čitav niz prijatnih i zanimljivih stvari od nje, a kako joj je put uzbrdo pričinjavao teškoću, imala je samo toliko viška vazduha da odgovori na najneophodnije. Gospođa Ongelt je započela s divnim vremenom, prešla na dostojanstvo crkvene muzike, hvalila krepki izgled gospođe Dirlam i izrazila ushićenje Margretinom prolećnom haljinom. Zadržala se na modnim temama i na kraju dala izveštaj o iznenađujućem napretku radnje s pozamanterijom do koga je došlo u poslednje vreme. Gospođi Dirlam nije preostalo ništa drugo nego da pomene i pohvali mladog Ongelta, njegov dobar ukus i trgovačke sposobnosti, što je njen muž još pre nekoliko godina primetio i priznao, u vreme dok je Andreas šegrtovao kod njega. Na ovakvo laskanje, očarana majka je odgovorila jednim kratkim uzdahom. Istina, Andreas je vredan i daleko će dogurati i ta divna radnja je bezmalo njegovo vlasništvo, ali jedina nevolja je njegovo zaziranje od žena i devojaka. Njemu ne nedostaje želja i sposobnost za brak, nego poverenje i hrabrost za taj poduhvat.

Gospođa Dirlam je počela da teši brižnu majku, pa iako je bila daleko od pomisli na svoju kćerku, sa sigurnošću je tvrdila da veza s Andreasom svakoj neudatoj devojci u gradu može da bude samo dobrodošla. Ove reči su gospođi Ongelt došle kao melem na ranu.

Za to vreme, Margret je sa ostalima požurila napred, i tom malom krugu najmlađih i najveselijih se priključio i Andreas, iako je imao muku da ih stigne svojim kratkim nogama.

Ponovo su se svi bez izuzetka ponašali prijateljski prema njemu, ali za šaljivdžije je ovaj mali plašljivac sa zaljubljenim očima bio lak zalogaj. I lepa Margret je učestvovala u tome i svog obožavaoca uvlačila katkad u tobože ozbiljne razgovore, tako da je on goreo od sreće, od uzbuđenja gutavši reči.

Ali zadovoljstvo nije trajalo dugo. Postepeno je jadničak ipak uviđao da mu se podsmevaju iza leđa, pa iako je već navikao, to ga je porazilo i ponovo je izgubio svaku nadu. Ali i dalje je pokušavao da na to što manje obraća pažnju. Razuzdanost mladih ljudi je rasla iz minuta u minut, i on se već s naporom smejaio, sve više kako je jasnije prepoznavao da su šale upućene njemu. Zadirkivanje je završio najbezobrazniji od mladića, jedan kao drvo visoki apotekarski pomoćnik, i to veoma grubom šalom.

Upravo su prolazili pored jednog divnog starog hrasta i apotekar je pokušao da dohvati rukama najnižu granu visokog drveta. Više puta je pokušavao, poskakujući, ali mu nije uspevalo, pa su posmatrači počeli da ga ismevaju. A onda se dosetio kako da jednom šalom ponovo povрати poštovanje, i da drugoga dovede u položaj za ismevanje. Odjednom je zgrabio malog Ongelta oko struka, podigao ga uvis i primorao ga da se uhvati i drži za granu. Iznenađeni Andreas je negodovao i sigurno ne bi na to pristao da nije u tom lebdećem položaju strahovao da će pasti. Zato se čvrsto uhvatio i zakačio za granu, a kada je apotekarski pomoćnik to primetio, pustio ga je da bespomoćno visi, izložen podsmehu mladih, koprcajući se i ispuštajući ljutite krike.

„Spustite me!“, žestoko je vikao, „odmah me spustite!“ Glas mu je onemoćao, osećao se potpuno poraženim i

osramoćenim za sva vremena. Apotekar je zahtevao da se otkupi, a drugi su to burno pozdravili.

„Morate se otkupiti“, dobacivala je i Margret Dirlam. Tu nije mogao da se odupre.

„Da, da“, povikao je, „ali brzo, molim vas!“ Njegov mučitelj je ukratko objasnio da je gospodin Ongelt već tri nedelje član pevačkog društva, a niko ga nije čuo kako peva. Te visine i opasnog položaja neće se osloboditi pre nego što ovom skupu ne opeva neku pesmu.

Još to nije ni izgovorio do kraja, a Andreas je već zapevao, jer je snaga počela da ga napušta. Upola jecajući počeo je: *Sećaš li se onih sati*, i još nije završio ni prvu strofu a morao je da se pusti, i s krikom je pao na zemlju. Svi su bili užasnuti, i da je slomio nogu, svi bi se sigurno pokajali iz dna duše. Ali on je ustao, doduše veoma bleđ, ali zdrav i čitav, zgrabio je šešir koji je ležao pored njega u mahovini, brižno ga stavio na glavu i otišao ćuteći – nazad, istim putem kojim su i došli. Na prvom sledećem zavijutku seo je u stranu staze i pokušavao da se povрати.

Tu ga je pronašao apotekar, koji je zbog griže savesti pošao za njim. Molio ga je za izvinjenje, ali nije dobio odgovor.

„Stvarno mi je veoma žao“, pokušao je molećivo još jednom, „stvarno nisam imao zle namere. Molim vas, oprostite mi i dođite ponovo s nama.“

„Sve je u redu“, rekao je Ongelt i odmahnuo rukom, a apotekar je otišao nezadovoljan.

Nešto kasnije, pristiglo je drugo, društvo starijih, među kojima su i obe majke lagano napredovale. Ongelt je prišao svojoj majci i rekao joj:

„Hoću kući.“

„Kući? Ali zašto? Šta se dogodilo?“

„Ništa. Ali ne vredi se truditi, sada to sigurno znam.“

„Tako? Jesi li dobio korpu?“

„Ne, ali ipak znam...“

Prekinula ga je i pvela sa sobom.

„Sad, bez ludorija! Hajdemo, biće sve u redu. Kad bude-
mo pili kafu, sedi pored Margret, pripazi na to.“

Ongelt je snuždeno odmahivao glavom, ali je poslušao i pošao s njom. Paula je pokušala da s njim razgovara, ali je odmah odustala, videvši ga kako ćutke i ukočeno gleda ispred sebe, razdraženim i ogorčenim izrazom na licu kakav do tada niko na njemu nije video.

Za pola sata, društvo je stiglo na krajnji cilj: malo šumsko selo čija je gostionica bila poznata po dobroj kafi, a u čijoj blizini su se nalazili ostaci zamka vitezova pljačkaša. U bašti gostionice, mladi koji su već odavno pristigli, već su počeli živahne igre. Izneli su stolove i spojili ih jedan do drugog, postavili stolice i klupe, prekrili ih čistim stolnjacima i na njih postavili tacne sa šoljama, krčage, tanjire, i poručili pecivo i kolače. Gospođi Ongelt je uspelo da smesti sina do Margret. Ali on nije uvideo tu prednost već je i dalje neutešno, smrknuo gledao pred sebe, odsutno mešajući ohlađenu kafu i tvrdoglavo ćuteći, uprkos prekornim pogledima koje mu je slala majka.

Posle druge šolje kafe, predvodnik družine je predložio da odu do zidina staroga grada i da se tamo zabavljaju. Uz veliku graju, mladići i devojke su poskakali sa stolica. Ustala je i Margret Dirlam i obeshrabrenom Ongeltu predala svoju lepu tašnicu ukrašenu perlama, rekavši:

„Molim vas, čuvajte je dobro, gospodine Ongelte, mi idemo da se zabavljamo.“

On je potvrdno klimnuo glavom i uzeo tašnicu. To što se svirepo samo po sebi podrazumevalo da će on ostati među starijima a ne učestvovati u igri, više ga nije čudilo. Čudilo

ga je kako to nije uspeo odmah, na početku, da primeti, to neobično iskazivanje prijateljstva na probama, pa taj događaj s kutijom na kojoj je stajao, i sve ostalo.

Kada su mladi otišli, a ostali i dalje ispijali kafu i raspredali o koječemu, Ongelt se neprimećen iskrao sa svog mesta i krenuo iza bašte, preko polja, ka šumi. Lepa tašnica koju je još držao u ruci radosno je svetlucala na suncu. Zastao je pred panjem skoro odsečenog drveta. Izvukao je maramicu, prekrrio njome još svetlo i vlažno drvo i seo na nju. Spustio je glavu među ruke zabavljen svojim tužnim mislima, i tad mu pogled pade na šarenu tašnicu, baš u trenutku kada je dašak vetra naneo radosne zvuke i dovikivanja skupine kod ruševina, i on pognu svoju otežalu glavu još niže i poče bez glasa da plače kao dete.

Čitav sat je ostao tako sedeći. Oči su mu bile ponovo suve, uzrujanost ga je napustila, ali bedno stanje u kome se nalazio i beznadežnost njegovih stremljenja postali su mu još jasniji. A onda je u blizini začuo lagano koračanje i šuštanje haljine i pre nego što je ustao s panja, pred njim je stajala Paula Kirher.

„Potpuno sami?“, upitala ga je malo šaljivo. A kada nije odgovorio, pogledala ga je bolje, iznenada se uozbiljila i upitala ga ženski nežno: „Nije vam dobro? Da li vam se dogodila neka nesreća?“

„Ne“, tiho je odgovorio Ongelt i nastavio bez upotreba fraza, „samo sam primetio da ja ne pristajem uz ljude. I da sam ispao glupi avgust.“

„E pa, neće biti da je toliko loše...“

„Da, da, upravo tako. Ja sam bio njihov glupi avgust, a posebno devojkama. Samo zato što sam bio dobrodušan i poštenih namera. Imali ste pravo, nije trebalo da dođem u crkveni hor.“

„Ali možete da istupite i sve će biti dobro.“

„Mogu da istupim, i to ću odmah i učiniti. Ali time se ništa neće popraviti.“

„A zašto da ne?“

„Zato što sam postao predmet ismevanja. I zato što niko više neće hteti...“

Gotovo da je počeo da jeca. Ona ga prijateljski upita:

„...I zato što niko više neće...?“

Drhtavim glasom, Andreas je nastavio: „Zato što više nijedna devojka neće na mene da obrati pažnju niti da me uzme za ozbiljno...“

„Gospodine Ongelte“, rekla je Paula polako, „zar niste sada nepravični? Ili mislite da ne obraćam pažnju na vas i da vas ne shvatam ozbiljno?“

„Da, potpuno je tačno. Siguran sam da me vi cenite, ali ne radi se samo o tome.“

„Nego, šta je onda posredi?“

„Oh, bože, ne bi trebalo o ovome da pričam. Ali ja sam potpuno zbunjen. Kada pomislim da su svi drugi bolji od mene, a i ja sam čovek, zar ne? Mene... mene niko... za mene niko neće hteti da se uda.“

Napravili su dužu pauzu, a onda je Paula ponovo počela:

„Jeste li već neku pitali da li vas želi?“

„Pitao! Ne, to ne. A i zašto bih? Ja unapred znam da nijedna neće.“

„Pa vi onda zahtevate da neka devojka dođe i kaže vam: 'Ah, gospodine Ongelte, izvinite, ali ja tako strašno želim da se oženite sa mnom!' Da, na tako nešto ćete stvarno dugo čekati.“

„Ja sam toga potpuno svestan“, mucao je Andreas. „Ali vi već znate na šta mislim, gospođice Paula. Kada bih znao da neka ima lepo mišljenje o meni i da može malo da me voli, onda...“

„A onda ćete možda biti toliko milostivi i namignuti joj ili je dozvati prstom! Dragi bože, vi ste, vi ste...“

Paula je to rekla i otrčala, ali ne sa osmehom na licu, već sa suzama u očima. Ongelt to nije mogao da vidi, ali je osetio nešto posebno u njenom glasu i načinu na koji ga je napustila, i zato je potrčao za njom. Kada ju je stigao, nisu pronašli odgovarajuće reči, samo su se iznenada zagrlili i poljubili. I to je bila veridba maloga Ongelta.

Kada se sa svojom verenicom sramežljivo ali odvažno, s rukom u ruci, vratio u baštu gostionice, sve je bilo spremno za povratak i samo su čekali na njih dvoje. U opštem metežu, zaprepašćenju i čestitanju, lepa Margret je prišla Ongeltu i upitala:

„Lepo, ali gde ste ostavili moju tašnicu?“

Mladoženja je zbunjeno nešto odgovorio i požurio u šumu, a Paula ga je pratila u stopu. Na mestu gde je dugo sedeo i plakao, među tamnim lišćem, ležala je svetlucava torbica, a mlada je rekla: „Baš je dobro što smo ponovo ovde. Tu je i tvoja maramica.“

Preveo s nemačkog Slobodan Đorđević

BELEŠKA O PISCU

Herman Hese (1877–1962), nemački pesnik, pisac kratkih priča, romanopisac i slikar. Dobio je Nobelovu nagradu za književnost 1946. godine. Njegove knjige ispituju traganje za autentičnošću, samospoznajom i duhovnošću. Najznačajnija dela: *Stepski vuk*, *Demijan*, *Narcis i Zlatousti*, *Igra staklenih perli*, *Sidarta*, *Gertruda*.